

Javaslatok a felnőttkori tanulás terén szükséges intézkedésekre

AZ ELEGY OSZB szak- és felnőttképzési munkacsoportjának ajánlása

Munkacsoportvezető: Juhász Ágnes

Lezárva: 2022. március 24

Helyzetértékelés, alapvetések

A felnőttképzésnek nevezett szakpolitikai terület magába foglalja a *felnőttkori tanulás, kompetenciafejlesztés minden formáját* az online anyagok önálló feldolgozásától kezdve a szervezett képzéseken át az iskolai felnőttképzésig. Célmeghatározás, szabályozás szempontjából két nagy területre osztható. Az egyik a *felnőtt szakmai továbbképzés, átképzés (C-VET)*, amelynek a gazdaság humán erőforrás-fejlesztési céljaihoz szükséges igazodnia. A másik az *általános (nem szakmai célú) felnőttképzés*, amely lényeges átfedésben van a közművelődési, kulturális területtel. (A harmadik fontos területe, a *második esélyt adó iskolai oktatás* célrendszerében és szabályozásában a közoktatás része kell legyen.)

A felnőttképzés jelenlegi rendszere nem *alkalmas a felnőttkori tanulás kiemelt társadalmi, gazdasági szerepének kezelésére*. Az irányítási rendszer szétszabdalt és alacsony szintű, a terület koordinálatlan módon négy minisztérium nyolc államtitkárságának felügyelete alatt áll. A szabályozás nem igazodik a sokrétű célokhoz. A tájékoztató, támogató szolgáltatások leépültek, az álláskereső által igénybe vehető képzések minimálisra csökkentek, a támogatott képzési programok nem eredményesek és nem hatékonyak. Az uniós pénzek beáramlása ellenére nem jelent meg a rendszerben a validáció, a hitelesítés, a motiváló finanszírozás. A felnőttkori szakképzésben az iskolák erősen preferálták a felnőttképzés más szereplőivel szemben. A képzések, a forrásfelhasználás eredményességét, hatékonyságát nem, vagy csak formálisan vizsgálják.

Ugyanakkor a közelmúltban megjelent [uniós ajánlások](#) a felnőttkori tanulást kiemelten kezelik, és hozzá kapcsolódó indikátorokat is meghatároznak. A helyreállítási alap hozzáférhetővé válása esetén jelentős források nyílnak meg erre a célra.

A 100 pontban megfelelő részletességgel jelennek meg a felnőttkori tanulóval kapcsolatban szükséges, rendszerszintű és konkrét intézkedések (1, 30-35, 70-75, 84, 95-99. pontok). A javaslatok a felnőttkori tanulás hatékony és méltányos rendszerének megalapozását szolgálják. A javaslatok mindegyike megvalósítható az első két szakaszban. Így jelen anyag az első szakaszban megvalósítható intézkedésekre koncentrálnak.

Célkitűzések

- A felnőttkori tanulás jelentőségének és összetettségének megfelelő irányítási struktúra, stratégia és szabályozás kialakítása
- A felnőttkori tanulásban való hatékony részvételt lehetővé tevő, arra ösztönző támogatási rendszer és szolgáltatások kialakításának elindítása

A célkitűzésekhez illeszkedő azonnali intézkedések

Irányítási struktúra, stratégia és szabályozás

1. A felnőttkori szakmai képzés, a kulturális (közművelődési, könyvtár stb.) terület, a társadalmi esélyteremtő képzések felügyeletét *az oktatásért felelős minisztérium irányítása alá* helyezni, megfelelő önállóság biztosításával. Szabályozni, intézményesíteni kell a kapcsolatot a

foglalkoztatásért, gazdaságfejlesztésért felelős minisztériummal, valamint a szociális területtel.

2. Létre kell hozni egy, a Szakképzési Innovációs Tanácshoz hasonló szervezetet az azonnali intézkedések *megvitatására*.
3. Az érdemi intézkedésekhez elengedhetetlen a felnőttkori tanulás *célrendszerének rögzítése*. Egyértelművé kell tenni a kettős - gazdasági és egyéni/társadalmi - célt.
4. A stratégiai célkitűzéseknek megfelelő, átgondolt programok alapján pályázatokat szükséges kiírni az *uniós források lehívására*.
5. A *Nemzeti Művelődési Intézetet* és a hozzárendelt képzés- és támogatásfelügyeletet vissza kell venni állami kézbe. (Jelenleg a Lakiteleki Alapítvány a tulajdonosa.)
6. Az oktatási nyilvántartás szabályozását *adatvédelmi szempontból* felül kell vizsgálni, és lehetőség szerint az azt kezelő magáncég (eKréta) jogosítványait korlátozni kell.
7. A felnőttképzés *törvényi definícióját és szabályozását* felül kell vizsgálni.

Támogatási rendszer és szolgáltatások; hatékonyságot segítő intézkedések

8. El kell indítani *az előkészítő lépéseket a támogatási és szabályozási rendszer átalakításához*, a tájékoztató, tanácsadó, támogató, validációs, döntés-előkészítő háttér és szolgáltatások létrehozásához.
9. *Néhány jogot javasolt azonnal törvényben rögzíteni*: ilyen a munkavállalók képzésekben való részvételének joga (a tanulási és munkaidő kapcsolatrendszerét a későbbiekben a Munka Törvénykönyvében szükséges szabályozni); az alacsony képzettségűek, illetve az idősek joga az alapkészségekhez, illetve a hiányzó - elsősorban digitális, illetve a munkába álláshoz elengedhetetlen - kompetenciákhoz jutáshoz és a támogató szolgáltatásokhoz.
10. *Néhány javasolt támogatás már az első szakaszban bevezethető*: ilyen lehet a képzésre való utazáshoz *utazási kedvezmény*; állami hozzájárulás a *digitális felnőttképzésben való részvétel feltételeinek biztosításához*; az *álláskeresési juttatás mellé a munkába állást segítő képzés és támogatás*.
11. A rendelkezésre álló adatokat, tanulmányokat, részvételhez szükséges információkat azonnal hozzáférhetővé kell tenni, és a létező kezdeményezések felhasználásával hozzá kell kezdeni egy *átfogó résztvevői és vezetői információs rendszer* kialakításához.
12. Ki kell iktatni az egyes szereplőket, illetve szereplőcsoportokat (iskolák, felsőoktatás, nemzetgazdaságilag kiemelt képzések) *indokolatlanul előnyben részesítő* szabályozási elemeket.
13. A szabályozási anomáliák feltárása, az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében megbeszéléseket kell folytatni a képzők és a vállalkozások képviselőivel és a szakértőkkel.
14. Felül kell vizsgálni *a képzési hitel* szabályait annak biztosítására, hogy a jelenlegi egyetlen támogatási lehetőségből ne legyenek kizárva a leginkább rászorulóak.
15. *Meg kell teremteni a létező lehetőségek kihasználásának a feltételeit* (digitális tananyagok és szolgáltatások hozzáférhetővé tétele; a települési közművelődési infrastruktúra és szakembergárda felnőttképzési szolgáltatásokba való bevonása).
16. Lépéseket kell tenni a *Digitális Oktatási Stratégia* felnőttkori tanulással kapcsolatos javaslatainak megvalósítása érdekében.
17. Átgondolt *kommunikációs kampány* indítandó a támogatási lehetőségek és az elérhető egyéni célok megismertetésére.

Háttéranyagok

[Az ELEGY OSZB felnőttképzési elemzése](#)

[Részletes javaslatok az azonnali felnőttképzési intézkedésekre](#)

[A felnőttkori tanulásra vonatkozó uniós dokumentumok](#)